Oświadczenie złożone
przez senatora Waldemara Witkowskiego
w dniu 7 maja 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra finansów i gospodarki Andrzeja Domańskiego

Zwracam się do pana Andrzeja Domańskiego, ministra finansów i gospodarki, w sprawie przepisów prawa dotyczących kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych, tj. wydłużenia okresów ponownej legalizacji wodomierzy i ciepłomierzy.

Obecnie okres legalizacji dla wodomierzy oraz liczników ciepła w Polsce regulowany jest w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach oraz rozporządzeniu ministra przedsiębiorczości i technologii z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych. Akty te nakładają obowiązek poddawania przyrządów pomiarowych używanych m.in. do ochrony interesów konsumenta kontroli metrologicznej. Zarówno dla wodomierzy, jak i ciepłomierzy okres ważności legalizacji wynosi 5 lat.

Obecny 5-letni cykl wymiany opiera się na standardach technologicznych sprzed kilkudziesięciu lat, gdy mechaniczne elementy wodomierzy i ciepłomierzy były podatne na szybkie zużycie i osadzanie się kamienia. Współczesne urządzenia, zwłaszcza te cyfrowe i ultradźwiękowe, nie posiadają części ruchomych, co eliminuje problem tarcia mechanicznego. Badania wykazują, że zachowują one precyzję pomiaru przez okres co najmniej 10–12 lat.

Koszt wymiany wodomierzy i ciepłomierzy w przeciętnym gospodarstwie domowym staje się znaczącym obciążeniem budżetu domowego, powracającym co 5 lat. W skali całego kraju mowa o miliardach złotych wydawanych cyklicznie przez obywateli. Wydłużenie tego okresu do 10 lat pozwoliłoby na realne oszczędności rzędu 50% w skali dekady bez ryzyka dla rzetelności rozliczeń.

Obowiązek wymiany co 5 lat stoi w bezpośredniej sprzeczności z unijną i krajową strategią gospodarki o obiegu zamkniętym. Produkcja milionów nowych urządzeń oraz utylizacja tych starych generuje ogromny ślad węglowy i tony odpadów, które mogłyby nie powstawać, gdyby pozwolono na eksploatację urządzeń do momentu realnej utraty ich właściwości metrologicznych.

W Unii Europejskiej terminy legalizacji wodomierzy nie są ujednolicone. Dyrektywa MID (2014/32/UE), odnosząca się do przyrządów pomiarowych, reguluje jedynie wymagania dotyczące wprowadzania urządzeń do obrotu, częstotliwość okresowych przeglądów czy ponownej legalizacji ustalają zaś samodzielnie państwa członkowskie. W wielu krajach Unii Europejskiej okresy te są dłuższe, co nie wpływa negatywnie na rzetelność rozliczeń. Włochy, które są liderem pod tym względem, na mocy dekretu, który wszedł w życie w styczniu 2026 r., wprowadziły jednolity okres weryfikacji wynoszący 13 lat dla wszystkich wodomierzy. Co istotne, przepis ten dotyczy zarówno urządzeń mechanicznych, jak i statycznych, np. ultradźwiękowych. W Hiszpanii jest obowiązek wymiany liczników starszych niż 12 lat. We Francji standardowy okres dla wodomierzy wynosi zazwyczaj 10 lat. W Estonii projekt zmiany prawa zakłada wydłużenie legalizacji dla wodomierzy elektromagnetycznych i ultradźwiękowych do 10 lat.

Skoro Dyrektywa MID ujednoliciła wysoką jakość urządzeń na rynku europejskim, nie ma merytorycznego uzasadnienia, aby to samo urządzenie, o tych samych parametrach w Hiszpanii było uznawane za sprawne przez 12 lat, a w Polsce tylko przez 5 lat.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy prowadzone są analizy dotyczące wydłużenia okresów legalizacji wodomierzy i ciepłomierzy?

2. Czy są jakiekolwiek przesłanki do utrzymywania dotychczasowych 5-letnich okresów ważności legalizacji w świetle rozwiązań prawnych innych państw UE?

Waldemar Witkowski
senator RP
przewodniczący Komisji Edukacji